

A – Χαίρετε, γιατρέ, και σας ευχαριστώ πολύ. Τους χαιρετισμούς μου και στο γιο σας.

B – Ευχαριστώ και γίνε γρήγορα καλά.

Γραμματική

Skloňování osobních zájmen (κλίση των προσωπικών αντωνυμιών)

Řečtina má dva tvary osobních zájmen – silné a slabé tvary (δυνατοί τύποι, αδύνατοι τύποι).

Sklonění silných tvarů:

singulár	1. os.	2. os.	3. os. m.	3. os. f.	3. os. n.
N.	εγώ	εσύ	αυτός	αυτή	αυτό
G.	εμένα	εσένα	αυτού	αυτής	αυτού
A.	εμένα	εσένα	αυτόν	αυτή(ν)	αυτό
plurál					
N.	εμείς	εσείς	αυτοί	αυτές	αυτά
G.	εμάς	εσάς	αυτών	αυτών	αυτών
A.	εμάς	εσάς	αυτούς	αυτές	αυτά

Sklonění slabých tvarů:

singulár	1. os.	2. os.	3. os. m.	3. os. f.	3. os. n.
N.	–	–	τος	τη	το
G.	μου	σου	του	της	του
A.	με	σε	τον	τη(ν)	το
plurál					
N.	–	–	τοι	τες	τα
G.	μας	σας	τους	τους	τους
A.	μας	σας	τους	τις / τες	τα

Použití silných a slabých tvarů osobních zájmen

- 1) **Silné tvary** se používají podobně jako v češtině ve spojení se slovesem jen pokud je na ně kladen **důraz**:
- a) Εγώ δεν έχω τώρα καιρό, εσύ πάντα έχεις καιρό.
Εμένα με βλέπει συχνά, εσένα δε σε βλέπει τόσο συχνά.
Εσάς θέλουν, όχι εμάς.
Rozor na idiomatická spojení:
Εμείς οι Έλληνες. My Řekové.
Εγώ ο κακομοίρης! Já nešťastník!
- b) stojí-li zájmeno samostatně bez slovesa:
Ποιον θέλεις; Εσένα.
- c) po jednoduchých předložkách:
Πγαίνει στο θέατρο με εμένα.
Τι θέλεις από εμένα;
Το λέει σ' εμένα.
- 2) **Slabé tvary** se používají:
- a) ve spojení se slovesem, není-li na zájmeno kladen důraz:
Σε βλέπω.
Μας κοιτάζουν.
Το διαβάζω.
Pokud je sloveso v indikativu, konjunktivu nebo kondicionálu, stojí zájmeno před slovesem, je-li v imperativu, stojí za slovesem: Φώναξέ τον!
- b) za příslovcem, které má funkci předložky:
πλάι μου vedle mne
μπροστά μου přede mnou
πίσω μου za mnou
πάνω του na něm
κοντά μου blízko mne
έξω του venku (z něho, z toho)
μαζί μας s námi apod.
- c) ve spojení s pozdravy, zvoláním:
Καλημέρα σας! Dobrý den!
Συμφορά μου! Běda mi!
- d) Nominativ slabého zájmena 3. os. se používá zejména ve spojení se zvolací částicí να:
Να τος! Tady je!

- e) Akuzativ plurálu feminina ve slabém tvaru *της* se používá, stojí-li za slovesem:
Χαιρέτα *της*! Pozdravuj je!
ale
Τις χαιρετώ. Zdravím je.
- f) Vokativ má pouze 2. osoba:
Εσύ εκεί πέρα, τι θέλεις; Ty tam, co chceš?
Εσύ, έλα σ' εμένα! Ty, pojd' ke mně!
Εσείς, ελάτε σ'εμένα!

Řečtina používá přivlastňovacích zájmen v podobě 2. pádu slabého tvaru osobního zájmena i v případech, kdy čeština přivlastňovací zájmeno nepotřebuje:

Matka není doma. Η μητέρα μου δεν είναι σπίτι.
Otec je v práci. Ο πατέρας μου είναι στη δουλειά του.

Při překladu z řečtiny do češtiny k těmto přivlastňovacím zájmenům nepřihlížíme.

Ορακονάνι a předsazení osobního zájmena (επαναληπτική και προληπτική αντωνυμία)

Mezi jevy, které spojují novořečtinu s některými jinými balkánskými jazyky patří zdůraznění substantivního předmětu předsazením nebo opakováním osobního zájmena vztahujícího se k tomuto předmětu:

- a) Τον είδα τον Πέτρο. Petra jsem viděl.
Να την η δασκάλα! Učitelka je zde.
Με είδες εμένα; Μě jsi viděl?
Το διάβασες αυτό το βιβλίο; Tuto knihu jsi četl?
Αυτά τα παιδιά τα ξέρω όλα. Tyto děti znám všechny.
- b) Τον Πέτρο δεν τον είδα. Petra jsem neviděl.
Το Γιώργο δεν τον ξέρω. Jiřího neznám.
Εσένα δε σε θέλω εδώ. Tebe tady nechci.

Idiomatická spojení:

Τι τον έχεις τον Πέτρο;
Τον έχω δεύτερο εξάδελφο.

Τι τον έχεις τον Πέτρο;
Τον έχω δεύτερο εξάδελφο.

V jakém vztahu jsi k Petrovi?
Je mým vzdáleným bratrancem.

Σilná přivlastňovací zájmena (κτητικές αντωνυμίες – δυνατοί τύποι)

Vedle nám již známých přivlastňovacích zájmen, odpovídajících genitivu slabých tvarů osobních zájmen stojících za substantivem (το βιβλίο μου – viz str. 34), má novořečtina i silné tvary přivlastňovacího zájmena. Tvoří se pomocí adjektiva *δικός* (vlastní) + genitiv slabého tvaru osobních zájmen:

- ο δικός μου, σου, του, της, του αδελφός
οι δικοί μου, σου, του, της, του αδελφοί
του δικού μου, ... αδελφού
των δικών μου, ... αδελφών
το δικό μου, ... αδελφό
τους δικούς μου, ... αδελφούς
η δική μου, σου, του, της, του αδελφή
οι δικές μου, σου, του, της, του αδελφές
της δικής μου, ... αδελφής
των δικών μου, ... αδελφών
τη δική μου, ... αδελφή
τις δικές μου, ... αδελφές
το δικό μου, σου, του, της, του παιδί
τα δικά μου, σου, του, της, του παιδιά
του δικού μου, ... παιδιού
των δικών μου, ... παιδιών
το δικό μου, ... παιδί
τα δικά μου, ... παιδιά
ο δικός μας, σας, τους κήπος
οι δικοί μας, σας, τους κήποι
του δικού μας, ... κήπου
των δικών μας, ... κήπων
το δικό μας, ... κήπο
τους δικούς μας, ... κήπους
η δική μας, σας, τους νίκη
οι δικές μας, σας, τους νίκες
της δικής μας, ... νίκης
των δικών μας, ... νικών
τη δική μας, ... νίκη
τις δικές μας, ... νίκες
το δικό μας, σας, τους βιβλίο
οι δικοί μας, σας, τους βιβλία
του δικού μας, ... βιβλίου
των δικών μας, ... βιβλίων
το δικό μας, ... βιβλίο
τα δικά μας, ... βιβλία

Uvedené tvary se používají

- a) při zdůraznění vlastnického vztahu:
Αυτό το βιβλίο είναι δικό μου!
- b) při protikladu:
Το δικό μου αυτοκίνητο είναι άσπρο, το δικό σου είναι μπλε.
- c) v doplňkovém postavení:
Ποιανού είναι αυτό το μολύβι; Είναι δικό μου.
- d) i v jiných případech, kdy přivlastňovací zájmeno nedoprovází podstatné jméno:
Αυτό δεν είναι το βιβλίο μου. Δώσε μου το δικό μου! Toto není moje kniha. Dej mi tu mou!

Με
Σε
Τον
Την
Το
Μας
Σας
Τους
Τις
Τα

λένε Μαρία.
λένε Πέτρο.
λένε Σπύρο.
λένε Άννα.
λένε βιβλίο.
λένε Δημήτρη και Μιχάλη.
λένε Γιάννη και Αλίκη.
λένε Παύλο και Μανώλη.
λένε Ειρήνη και Κατερίνα.
λένε τριαντάφυλλα.

Με ξέρεις; *34
Σε ξέρω.
Τον βλέπω.
Την περιμένουν.
Το διαβάζω.
Μας καταλαβαίνετε;
Σας περιμένουμε.
Τους ακούμε.
Τις αγαπάνε
Τα αγοράζω.

- A** 1. Με περιμένεις ένα λεπτό;
2. Σε ακούνε;
3. Ξέρετε τον Παύλο;
4. Αγαπάτε την Σοφία;
5. Μας καταλαβαίνετε;
6. Σας αγαπάει ο Κώστας;
7. Θέλετε τα τριαντάφυλλα;
8. Αγαπάνε τους φίλους τους;
9. Τρώει τις τηγανητές πατάτες;

- B** 1. Βλέπω την Ελένη κάθε μέρα στο γραφείο.
Την βλέπω κάθε μέρα στο γραφείο.
2. Ακούν τη(ν) γιαγιά τους και τη(ν) θεία τους.
3. Έφαγα το κοτόπουλο και το τζατζίκι.
4. Αγαπάμε πολύ τον Οδυσσέα και τον Μιχάλη.
5. Γράφει την άσκηση.

Ναι, σε περιμένω.
Όχι, δεν με ακούνε.

Δ Συμπληρώστε με προθέσεις.

- Μένω με την μητέρα μου.
1. Πηγαίνει το γραφείο του το λεωφορείο.
2. Αγοράζουν λουλούδια την αδερφή τους.
3. Είμαι την Αγγλία.
4. Θα είμαι στο σπίτι τις οκτώ το πρωί.

Ε Απαντήστε με αντωνυμίες

- Βλέπεις τον Κώστα;
1. Ξέρεις την Ελένη και την Αλίκη;
2. Έχεις το διαβατήριό σου;
3. Σας περιμένουν;
4. Ακούτε τα αυτοκίνητα στο δρόμο;
5. Τρώτε την χωριάτικη σαλάτα;
6. Μήπως είδες τα κλειδιά μου;
7. Θυμάστε τον Πέτρο και τον Νίκο;

Ναι, τον βλέπω.

Η σειρά μου πάλι

1! Απαντάω:

1. – Ποιον περιμένεις; – *Εσένα* . (εσύ)
2. – Ποιον ήθελαν στο τηλέφωνο;
– (εγώ)
3. – Εμένα ζήτησες;
– Ναι, (εσύ)
4. – Ποιους είδες χτες το βράδυ; Τους φίλους σου από το μάθημα;
– Ναι, (αυτοί)
5. – Ποιον φοβάσαι, καλέ; Τον Μιχάλη;
– Ναι, (αυτός)
6. – Ποια συνάντησες; Την Κατερίνα, την παλιά σου μαθήτριά;
– Ναι, (αυτή)

2! Συμπληρώνω:

1. Αυτά τα λουλούδια είναι για *εσένα* . (εσύ)
2. Το δώρο είναι από (αυτοί)
3. Θα έρθεις με (εμείς) ή θα πας με ; (αυτές)
4. Είμαι σίγουρη ότι μπορείτε. Πιστεύω σε (εσείς)
5. Αγόρασα τον υπολογιστή μου από (αυτός)
6. Δεν το έκανα για (εγώ). Για (εσείς) το έκανα.
7. Για (αυτή) τα ελληνικά είναι δύσκολα, αλλά για (εγώ) τα αραβικά είναι πιο δύσκολα.
8. Βγαίνω με (αυτοί) συχνά. Είναι πολύ καλή παρέα.

με θέλουν
σε περιμένει
τον θυμάται
την ρωτάνε
το αγόρασα
μας ξέρουν
σας φοβούνται
τους βλέπουν
τις αγαπάει
τα ξεχνάει

Θέλουν
Περιμένει
Θυμάται
Ρωτάνε
Αγόρασα
Ξέρουν
Φοβούνται
Βλέπουν
Αγαπάει
Ξεχνάει

εμένα
εσένα
αυτόν
αυτήν
αυτό
εμάς
εσάς
αυτούς
αυτές
αυτά

*35

A Απαντάμε με μία λέξη.

1. Ποιον θέλουν;
2. Ποιους ρωτάνε;
3. Ποιους σκέφτεστε;

- Εσένα.

(εσύ)

..... (εσείς)

..... (αυτοί)

B Δίνουμε έμφαση.

1. Ποιον θέλουν;
2. Ποιον ζητάνε;
3. Ποιον περιμένουν;

Εμένα θέλουν.

Θέλουν **εμένα**.

(εγώ)

..... (εσύ)

..... (εμείς)

από, για, με, χωρίς, σε + (ε)μένα, (ε)σένα κ.λπ.

Γ 1. Σε ποιον το είπαν;

Σε **μένα**.

(εγώ)

2. Σε ποιον έδωσαν τα λεφτά;

Σε

(αυτός)

3. Για ποιον είναι τα λουλούδια;

Για

(εσύ)

4. Από ποιον είναι αυτές οι ανεμώνες;

Από

(εμείς)

Δ 1. Έφυγαν χωρίς **εμένα**.

(εγώ)

2. Μένουν με

(αυτοί)

3. Τι θέλεις από

(εμείς)

4. Αυτές οι τουλίπες είναι για

(εσείς)

αυτός είναι ο καφές μου
αυτή είναι η σαλάτα σου
αυτό είναι το σπίτι του
αυτή είναι η φούστα της
αυτοί είναι οι καφέδες μας
αυτές είναι οι κάρτες σας
αυτά είναι τα βιβλία τους

είναι **δικός** μου
είναι **δικιά/ή** σου
είναι **δικό** του
είναι **δικιά/ή** της
είναι **δικοί** μας
είναι **δικές** σας
είναι **δικά** τους

*54

A 1. Αυτός είναι ο καφές του.

Είναι δικός του.

2. Αυτή είναι η σαλάτα της.

.....

3. Αυτές είναι οι φωτογραφίες σας.

.....

4. Αυτά είναι τα πράγματά τους.

.....

B 1. Αυτό είναι το σπίτι της Ελένης.

Είναι δικό της.

2. Αυτές είναι οι βαλίτσες του Κώστα.

.....

3. Αυτά είναι τα δωμάτια των παιδιών.

.....

4. Αυτά είναι τα γυαλιά της γιαγιάς μου.

.....

Γ ο δικός μου, η δικιά/ή μου, το δικό μου

1. Φέρνουν πάντα τα **δικά** τους βιβλία.

2. Μήπως πήρες μου κλειδιά;

3. Θέλεις να ακούσεις μου δίσκους;

4. Θα πάρουμε μας αυτοκίνητο ή σας;

5. Είναι σου το κουμπί και θα το ράψεις εσύ.

Δ οι δικοί μου = η οικογένειά μου

1. Μένεις μόνος σου ή με **τους δικούς** σου;

2. Πώς είναι σας; Είναι καλά;

3. Είχε νέα από του;

4. Πρέπει να τηλεφωνήσω σ..... μου.